

10. Рудницький Я. Львівський говір / Я. Рудницький // Наш Львів. Ювілейний збірник 1252–1952. – Нью-Йорк: Червона калина, 1953. – С. 179–183.
11. Рудницький Я. Нарис української діалектології / Я. Рудницький. – Авгсбург, 1946. – 181 с.
12. Рудницький Я. Наростки **-ище, -исько** в українській мові / Я. Рудницький. – Друге видання. – Вінніпег: Накладом УВАН, 1967. – 64 с.
13. Рудницький Я. Українська мова та її говори / Ярослав Рудницький. – Третє справлене й поширене видання. – Вінніпег : Товариство Плекання Рідної Мови, 1965. – 116 с.
14. Nakonetschna H. Ukrainische Mundarten Südkarpatoukrainisch (Lemkisch, Bojkisch und Huzulisch) / H. Nakonetschna, J. B. Rudnyčkyj. – Berlin, 1940. – 100 s. – (Arbeiten aus dem Institut für Lautforschung an der Universität).
15. Rudnicki J. B. Kilka izofon ze wschodnich obszarów Bojkowszczyzny / J. B. Rudnyckyj // Lud Słowiański. – T. IV. – Kraków, 1938.
16. Rudnyčkyi J. B. Lemberger ukrainische Stadtmundart (Znesinnja) / J. B. Rudnyčkyj. – Leipzig Otto Harrassowitz, 1943. – 195 s. – (Arbeiten aus dem Institut für Lautforschung an der Universität Berlin ; Nr. 11).

Стаття надійшла до редакції 6.10.2016 р.

УДК 811.161.2'42

Тетяна Гарлицька

(Криворізький державний педагогічний університет
ДВНЗ «Криворізький національний університет»)

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАМЕТРИ МІСЬКОГО МОВЛЕННЯ НА ТЛІ ПРОЗОВИХ ТВОРІВ С. ЖАДАНА

У статті розглядаються соціолінгвістичні особливості нелітературних лексико-фразеологічних одиниць у прозових творах С. Жадана, які є віддзеркаленням мови сучасного міста. Розмовні лексико-фразеологічні елементи класифікуються за семантичними групами та соціальними стратами; аналізується їх функціональне призначення та основні тенденції розвитку.

Ключові слова: мова міста, форми існування мови, жаргон, сленг, соціальні страти.

Татьяна Гарлицкая. СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ ГОРОДСКОЙ РЕЧИ
НА ФОНЕ ПРОЗАИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ С. ЖАДАНА

В статье рассматриваются социолингвистические особенности нелитературных лексико-фразеологических единиц в прозаических произведениях С. Жадана, которые отображают язык современного города. Разговорные лексико-фразеологические элементы классифицируются за семантическими группами и социальными стратами; анализируется их функциональное назначение и основные тенденции развития.

Ключевые слова: язык города, формы существования языка, жаргон, сленг, социальные страты.

Tetiana Harlytska. SOCIOLINGUISTIC PARAMETERS OF CITY LANGUAGE ON THE
BACKGROUND OF S. ZHADAN'S PROSAIC TEXTS

The article deals with sociolinguistic peculiarities of unliterary lexico-phraseological units in the S. Zhadan's prosaic texts, which demonstrate the language of the modern city. Colloquial lexico-phraseological elements are classified according to their semantic groups and social strata; their functional role and the main tendencies of development are also analyzed here.

Key words: city language, language forms existing, jargon, slang, social strata.

В умовах сучасної глобалізації, соціально-політичних, економічних зрушень, поживлення урбаністичних процесів, переорієнтації суспільно-культурних цінностей відбуваються масові зрушення в мові, одним із наслідків яких є прерогатива міських форм існування мови. «Місто як культурний феномен породжує своєрідну модель мовної поведінки і за своєю природою, як соціальний конгломерат, передбачає вербальну активність жителів, без якої в принципі не можна говорити про комунікативну потужність будь-якої мови» [5, с. 242]. Однак сьогодні проблема урбаністичної комунікації в Україні є недостатньо опрацьованою, що й визначає актуальність нашого дослідження.

У текстах художньої літератури, зокрема текстах українських постмодерністів, яскраво відображаються всі зміни, що відбуваються в сучасному мовному просторі українського міста, адже «художній стиль має свої норми, що змінюються, модифікуються залежно від літературних традицій, течій, напрямів, мистецьких шкіл та індивідуальних стилів; він не обмежений у використанні мовних одиниць, які належать до різних часових зрізів, до соціальних та територіальних видозмін національної мови» [1, с. 94]. Однією із найпомітніших мовних змін кінця ХХ – початку ХХІ ст. є сильний вплив жаргонної й просторічної лексики на літературну мову, спричинений «детабулізацією» мови ЗМІ, свободою слова, яку вони декларували, а також входженням у публічне життя представників різних соціальних груп – носіїв специфічних жаргонів й інших форм нелітературного мовлення. Так, лінгвістичні та функціонально-стильові особливості субстандартної лексики художнього мовлення є предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних мовознавців (Л. Ставицька, С. Бузько, К. Котелевець, І. Огієнко, Т. Должикова, В. Жельвіс, В. Каплан, І. Скоропанова, Б. Успенський, Е. МакЕнері, Л. Андерсон, П. Траджіл тощо), однак актуальність нашої роботи зумовлена браком у лінгвоукраїністиці досліджень конкретних різновидів жаргонних підсистем міського дискурсу, зокрема в соціолінгвістичному напрямку, тому метою нашої роботи є дослідження соціолінгвістичних особливостей нелітературних лексико-фразеологічних одиниць у прозових творах Сергія Жадана («Месопотамія», «Ворошиловград»), які є віддзеркаленням мови сучасного міста. Задля досягнення поставленої мети необхідно розв'язати ряд завдань: 1) визначити види та семантичні групи розмовних лексико-фразеологічних одиниць у прозових текстах С. Жадана; 2) класифікувати нелітературні лексико-фразеологічні одиниці за соціальними стратами; 3) дослідити функціональне призначення нелітературних елементів та основні тенденції розвитку міського мовлення на матеріалі прозових творів С. Жадана.

Як відомо, у сучасному постіндустріальному суспільстві домінують становище в загальнонаціональному мовному житті посідають міські усно-розмовні форми спілкування, адже більшість населення розвинутих країн становлять мешканці міст. Домінування нелітературних елементів пояснюється мовною стихією міста, адже в ньому всі мовні процеси «відбуваються стихійно, обслуговуючи комунікативні потреби невимушеного спілкування містян, а форми існування мови залежать від екстралінгвальних факторів, як-от: етноментальних та соціопсихологічних домінант певного субетносу, історичних умов його існування, соціокультурних типів людності, та власне лінгвальних: природи мовних страт міста та взаємодії між ними, традиції вживання комунікативних моделей, стереотипів та ін.» [5, с. 244]. Мовні зміни в сучасному місті стали причиною формування нової мовної особистості літератора. Ця особистість «синтезує соціально марковані шари зниженої лексики з народно-розмовною, лірично-пісенною, науково-філософською мовними стихіями. У такому сплетінні постають іронічно-парадоксальні тексти, а стилістичний ризик поєднання непоєднуваного може бути виправданий етикою глибокої, небанальної думки або пошуком нових спектрів української сміхової культури» [7, с. 68].

Не винятком є особистість С. Жадана, проза якого вимальовує мовний портрет сучасного міста в усіх іпостасях. Так, мова самого автора в основному є літературною, вишуканою, сповнена безлічі стилістичних троп та фігур, характерних для постмодерної літератури, а його персонажі користуються проміжними формами існування мови (перехідними типами мовлення, що використовуються в розмовно-побутовому спілкуванні, але не мають територіально обмеженого характеру та різними соціальними діалектами), тому їхнє мовлення насичене

великою кількістю розмовно-просторічних, сленгових, жаргонних, арготичних одиниць у поєднанні з суржиком та вульгаризмами.

Однією з першорядних соціальних страт, за якими відбувається класифікація нелітературних одиниць, є вік мовців. Так, найбільшим попитом у творчості С. Жадана користується молодіжний сленг, що є найвагомим та найпомітнішим у мовному побуті сучасного міста. Можна стверджувати, що прозові твори С. Жадана демонструють читачам національномовне обличчя молодіжного сленгу, а сам письменник виступає своєрідним «медіатором між живомовною практикою сленговживання свого покоління і літературно-обробленим словесно-художнім масивом, сам виступаючи прецедентом сленгового словника» [4, с. 328]. Досить поширеними в молодіжному лексиконі персонажів С. Жадана є сленгові дієслова (напр., *вигрїбати*, *наїхати*, *діставати*, *пресувати*, *відвалити*, *мутити*, *валити*, *облажатися*, *морозитися*, *розрулити*, *врубати*, *пертися*), які надають висловлюванням експресивності: *Якийсь еліксир молодості був у цьому інгаляторі, щось він робив зі старим, щось таке, від чого почесного ветерана **плющило й підривало**, і він легко вибивав скраклі, мов чужих курей із городу (В); Верхні клітки розсипались асфальтом, і тепер здивовані кури **тусували** довкола птаховоза (В); спонукають до дії: — Германе, ...Може, чимось допомогти треба? — Та ні, — я говорив легко й переконливо, — **розслабся** (В); Знаєш, Германе, — подивився на мене Травмований. — Я тобі не вірю. Ти вже вибач, але я тобі скажу, як думаю. — **Валяй** (В); Послухай, — відповів я, — іди **бухай**, із ким **бухала** (М); створюють ефект згрубілості: *Все в порядку, Марлен Владленович. Не хочуть, Марлен Владленович. **Залупились**, Марлен Владленович (В); Він радісно кинувся до м'яча, розвернувся і з усієї сили **зафігачив** по шкіряній кулі (В).**

Серед молодіжних сленгових іменників найбільш поширеними у творах С. Жадана є лексеми на позначення грошей, алкоголю, зброї, сексуальних утіх та різних побутових предметів. На жаль, для сучасної молоді ці теми є найактуальнішими, що характеризує молоде покоління з негативного боку, а його мовлення – це жорстокі, вульгарні, грубі висловлювання вузької тематики. Наприклад: *Ми... ходили на телевізійні ток-шоу захищати демократичний вибір і відмивали, відмивали, **відмивали бабло**, котре проходило через наші рахунки (М); В містечку, де я жила, — заводила перша жінка, — не було жодних розваг, лише щоденне **бухалово й вечірній трах** у парку культури (М); Тобі з Ольгою поговорити треба. Юра, брат твій, із нею працював. У неї фірма в місті. — Це що — **тьолка його?** (В); Ей, ти що? — тихо, проте переконливо промовив Травмований. — Прибери **пушку**. Я ж допомогти хочу (В).*

Мовлення героїв творів С. Жадана, як і самого автора, насичене великою кількістю англійських запозичень. Наслідування чужомовних елементів є типовою рисою міських підлітків та юнаків, які слідують мовній моді, намагаються виділитися серед однолітків та певним чином «утаємничити» своє мовлення від людей старшого покоління, позбавляючи їх розуміння суті висловлювання. Наприклад: *Він зовсім старий. Мама хотіла вписати його в **хоспіс** (від англ. *hospice* – медичний заклад для важкохворих із прогнозованим летальним наслідком), проте мені стало його шкода (М); Проходячи повз дзеркало, кинув погляд: **жилаве, бите й шрамоване тіло, поріділий хаєр** (від англ. *hair* – волосся), **ламаний ніс, міцне боксерське підборіддя** (М). Більшість запозичень підлягає асиміляції, при цьому запозичуються нейтральні лексеми, які, отримавши афікси мови-реципієнта, набувають стилістичного забарвлення і переходять до розряду сленгових: *З мамою моєю вони познайомилися на семінарі місяць тому. Удень сиділи поруч, нотували за доповідачами, заливалися кавою на **брейках** (від англ. *break* – перерва) (М); Можна прийти до неї з **ноутом** (скорочення від англ. *notebook* – ноутбук), мовляв, не можу налаштувати **нет** (скорочення від англ. *internet*), який пароль, мовляв? (М); При собі завжди носив невеликий панасонік — фотографував баиточки й оздоблення аварійних будинків, потім за допомогою **зуму** (від англ. *zoom* – збільшення зображення) розглядав деталі, котрих не міг побачити неозброєним оком (М); яка користь із мене, якщо в мене немає **бутсаків** (від англ. *boots* – черевики, взуття)(В); **Їхали б собі, шукали, де краще живеться. Мені б менше проблем було. Ні, закопались у пісок, як лисиці, не виженеш. Кожного разу якісь **трабли**** (від англ. *troubles* – проблеми), кожного разу! (В).**

Прозові твори С. Жадана також вирізняються достатньою кількістю молодіжних сленгових фразеологізмів. Їх функціональне призначення є досить строкатим, оскільки молодь не лише виявляє високий творчий потенціал у мовній царині, прагне експресивно виразити свої думки, надати висловлюванню іронічного, негативного, часто згрубілого характеру, але й намагається похизуватися умінням слідувати новим мовним тенденціям. Наприклад: *Да, — підхопив Діма, — Їм уже давно пора **обламати роги** (дати відсіч [6]) (В); Він відразу зрозумів, що зі мною діється, не дав **відірватись по повній** (отримати задоволення від чогось, приємно провести час, активно відпочиваючи [6]) (М); Знаєш, — сказав на це Шура, — може, в них і немає ніякого рішення. — Ну як це — немає? — Та так, — відповів Травмований, — немає. **На понт беруть** (діяти щодо когось погрозами, хитрістю, залякуванням [6]) (В); Проте Гнат Юрович кожного разу **з'їжджав із теми** (переводити розмову на іншу тему), роблячи вигляд, що не розчув чи недозрозумів сказанного (В); Сева **піймав** якусь свою **хвилю** (думати про щось своє) (В); Місяць на цій койці, з цими мудаками, один із яких давно **впав у маразм** (зійти з розуму) (М).*

Досить поширеними в міському мовленні є також військовий сленг, кримінальне аргю та жаргон наркоманів, які яскраво представлені у творах С. Жадана та демонструють таку соціальну страту, як рід занять. Ці види жаргонної лексики тісно пов'язані з молодіжним сленгом, адже є його активним джерелом поповнення. Будучи запозиченими з інших жаргонів, у молодіжній сфері такі лексеми часто набувають нового значення, надають висловлюванню нових відтінків та зайвий раз демонструють приналежність молоді до таких сфер, як «бізнес», «кримінал», «наркотики» тощо: *Наркотики нікого не роблять спокійнішими. Радше навпаки. Костик **підсів** (почав уживати наркотики [6]) *уже в зрілому віці, маючи що втрачати* (М); ... *це Іван Іванович. Він продає завод. Років десять. Але **без мази** (маза (крим.) – заступництво авторитетного злодія [6]) (М); **За кілька днів привів галасливу піратську компанію. Якийсь штрафбат** (військ. – штрафний батальон) (М); *Все він може... Просто його **кинули** (виманювати за допомогою махінацій значні суми грошей; обдурювати когось [6]) (М); **Ні, Гриш, — не погодився той, що в плаці **попалимось** (викрити [6]). Давай їх у гараж, хай посидять, може, щось скажуть** (В).***

Окрім розрізнення нелітературної лексики за віковими особливостями та родом занять, серед ряду соціальних страт у соціолінгвістиці виділяють також гендерний аспект та рівень освіти. Гендер у лінгвістиці сприймається як «компонент колективної й індивідуальної свідомості, що відбиває сукупність біологічних ознак, соціальних ролей, особливостей психіки і поведінки, властивих представникам певної статі» [2, с. 21]. За переконанням Л. Ставицької, жіноча мова соціально менш маркована. Основну роль у продукуванні та функціонуванні жаргонів відіграють чоловічі мови: по-перше, чоловіки охоче демонструють свою статеву корпоративність та бажання показати високий рівень ерудиції у спілкуванні з жінками; по-друге, жіночі мови тяжіють до стандарту і в жіночій комунікації акцент із групового спілкування переноситься на міжіндивідуальне [5, с. 164]. Яскравим прикладом гендерних відмінностей у мові є лексика персонажів прозових творів С. Жадана. Так, мовлення жінок у його текстах більш насичене розмовно-просторічними одиницями й практично позбавлене жаргонних елементів, до яких жінки вдаються лише в спілкуванні з чоловіками, щоб продемонструвати свою обізнаність у певній сфері та розмовляти з ними «однією мовою». Наприклад: *Був він справжнім гангстером, **чистив лохів по трамваях, ніколи не розлучався зі своєю фінкою, перестрілки, схованки, всі діла, і саме йому я віддала своє серце, така ось любов** (М); **І відтоді, — нагадала про себе перша, сумніша жінка, — я приходжу щовечора до цього бару, що **кришуться мусарнею** (М); — Ладно, — перебила вона, — **не заливай, забули. Ти для чого малому завалив?** (М); — **Нормально, — сказала жінка. — Справа була не в страсі. Просто я **попустилась, і все стало нормально. І ти **попустисть, зрозумів?** (В); **Не говори дурниць, — заперечувала Тамара. — Для чого **підставлятисть?** Пересидиши пару днів, тоді повернешся** (В).*******

Уникання грубої матірної лайки та схильність до евфемістичного мовного самовираження в мовленні жінок пояснюється культурною традицією, яка зазвичай вилучає жінку зі сфери ненормативного слововживання. А чоловічі мови «продукують жаргонізми, які поширюються на жіночі мови, проте засвоюються вибірково й у дещо звуженому вигляді» [5, с. 165]. У

прозових текстах С. Жадана мовлення чоловіків досить строкате та різнопланове, сповнене достатньої кількості професійних жаргонізмів: *Одного разу, повертаючись зі **спарингів** (спорт.), він натрапив посеред осіннього парку на невідомого, що лежав просто на землі головою на схід (М); Була це **конійка** (автомоб.), що чесно відпрацювала свій довгий вік, але не заслужила на спокійну старість (М); кримінальних арготизмів: *Ще якби вони не сміялись, якби вони так його не **опускали**, він би якось перетерпів (В); Я їй сказав, що поїхав по бізнесу, розумієш? Не хочу **палитись** (В); Ми ... ходили на телевізійні ток-шоу захищати демократичний вибір і відмивали, відмивали, **відмивали бабло**, котре проходило через наші рахунки (В); розмовно-просторічних одиниць: ...Америка, як колиска демократії, зробиць із нього людину, себто що він не повторить помилок його **прибабаханого брата Севи**. ...Спробуй зробиць все, щоби залишитися там – у країні щоденної демократії, коло мого **замудоханого брата Шуріка** (М); *Да все нормально, Гер, – Коча закашлявся, – все **нормальок** (В); — Бензин **бодяжите**, – зі злістю в голосі відповів головний (В); Григорій Іванович навіть не встиг **йойкнути** (В) та табуьованої лексики: *Давай, Льолік, підіймай свою **жопу** і виручай друга (В); Да **зассить** Петрович на них свідчити, – незлобиво промовив Коча (В); Два дні тому вони завантажились у Харкові товаром – спортивними костюмами, китайськими кросівками та іншим **гівном** (В)*. Попри різні дискусії, на доречності вживання обценної лексики в художній творчості наголошує Л. Клепуц, яка доводить, що «у художній літературі, крім натуралістичної функції, емансипаційної, карнавалізаційної, експресивної та інших функцій, ненормативна лексика виконує ще й стилетворчу функцію, оскільки є однією з найпомітніших штрихів у словесному портреті окремих письменників-постмодерністів», зокрема С. Жадана. На думку авторки, на рівні фахового та критичного читання ненормативні мовні компоненти необхідно оцінювати, виходячи з функціонального апарату ненормативних лексичних елементів, які характерні для літератури постмодерну, та усвідомлювати доречність такого використання [3, с. 111].***

Рівень освіти мовців як один із соціальних факторів також має місце у прозових творах С. Жадана. Російсько-український суржик, що яскраво представлений у мовленні персонажів, використовується автором не лише як засіб мовного реалізму та іронії, але й характеризує його героїв як недостатньо освічених та малокультурних мовців. Адже суржик – це некодифікована розмовна мова малоосвічених людей, на відміну від міського сленгу, що є елементом парадигми розмовно-ужиткової мови. Суржик – це мова міста, яка перестала бути українською, але так і не стала російською [5, с. 262]. Як відомо, причинами формування суржику є недостатнє чи повне невміння висловлюватися як своєю рідною, так і другою мовою, що паралельно функціонує в мовній практиці, а також хибне уявлення, ніби суржик краще передає атмосферу «офіційності», більш «начальственно» впливає на підлеглих або на слухачів. Обидві причини є властивими мовленню персонажів С. Жадана, які воліють здаватися більш впливовими та авторитетними серед своїх «бізнес-партнерів»: *А сам згадав, як Коля взявся **«рішати справи»** з якимись поляками (М); **Друзище**, — я відразу впізнав Кочу, – Тут така **шняга**. Я ніч не спав, **поняв?** Учора брат твій телефонував (В); ...я їх усіх знав, Герич, прекрасні люди. Просто курили багато, а це ж гроші, ти **понімаєш** (В); Так, **женціна**, телефон давай (В); **Коротше**, Григорію Івановичу, **нада шото рішати** (В); Так шо за **діла?** — **перепитав я про всяк випадок** (В). За словами Л. Ставицької, формування суржику пов'язане з процесом урбанізації, адже ріст міст спричиняє трансформацію носіїв «народної культури» в умовах урбанізації; для українського соціуму таку трансформацію слід сприймати як адаптацію сільського суржику до міста, або набуття україномовним селянином суржиковості під впливом російськомовного міста [5, с. 261].*

Отже, у прозових творах С. Жадана яскраво представлені нелітературні елементи, які займають домінуюче становище в мові сучасного міста. Нелітературні лексико-фразеологічні елементи, що наявні в творах автора, можна класифікувати за такими соціальними стратами: 1) вік. Найбільшим попитом у творчості С. Жадана користується молодіжний сленг, у складі якого наявна велика кількість англійських запозичень, а його основними темами є «гроші», «алкоголь», «зброя», «сексуальні втіхи» та «різні побутові предмети»; 2) рід занять. Досить

поширеними у творах автора є військовий сленг, кримінальне аргю та жаргон наркоманів, які активно поповнюють молодіжний сленг, набуваючи нових значень та надаючи висловлюванню нових відтінків; 3) гендер. Мовлення жінок у текстах С. Жадана більш насичене розмовно-просторічними одиницями й практично позбавлене жаргонних елементів, а мовлення чоловіків є більш різноманітним і сповнене достатньої кількості професійних жаргонізмів, кримінальних арготизмів, розмовно-просторічних елементів та табуованої лексики; 4) рівень освіти. Уживаючи суржик у своєму мовленні, деякі персонажі прагнуть здаватися більш впливовими та авторитетними серед своїх «бізнес-партнерів», однак таке мовлення характеризує їх як недостатньо освічених та малокультурних користувачів мовою.

Перспективою нашої роботи є дослідження нелітературних елементів у творчості інших письменників-постмодерністів.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

М – художній твір С. Жадана «Месопотамія» (Жадан С. Месопотамія / С. Жадан. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2014. – 368 с.)

В – художній твір С. Жадана «Ворошиловград» (Жадан С. Ворошиловград / С. Жадан. – Харків : Фоліо, 2010. – 442 с.)

ЛІТЕРАТУРА

1. Должикова Т. Сленгізми в сучасному українському художньому дискурсі / Т. Должикова // Волинь філологічна : текст і контекст. Лінгвістика XXI століття : стан і перспективи : зб. наук. пр. / упоряд. С. К. Богдан. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – Вип. 15. – С. 92–100.

2. Клепуц Л. Функціональна парадигма ненормативної лексики в постмодерній літературі / Л. Клепуц // *Studia methodological*. – Вип. 29. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. – С. 107–112.

3. Котелевець К. В. Витоки сленгової лексики (на матеріалі тексту С. Жадана «Депеш Мод») / К. Котелевець // *Учёные записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия : Филология. Социальные коммуникации*. – Симферополь, 2012. – Т. 25(64). №1, Ч. 1. – С. 327–331.

4. Дорда В. О. Гендерні аспекти молодіжного сленгу США / В. О. Дорда // *Вісник Сумського державного університету. Серія : Філологічні науки*. – Суми : Вид-во СумДУ, 2008. – № 1. – С. 20–25.

5. Ставицька Л. Аргю, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови / Л. Ставицька ; Укр. наук. ін-т Гарвардського ун-ту, Ін-т Критики НАН України, Ін-т укр. мови. – К. : Критика, 2005. – 464 с.

6. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови : Містить понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с.

7. Ставицька Л. Проблеми вивчення жаргонної лексики: Соціолінгвістичний аспект / Л. Ставицька // *Українська мова*. – 2001. – № 1. – С. 55–68.

Стаття надійшла до редакції 21.09.2016 р.

УДК 81'42:82 – 91:3=111

Юлія Годісь
(Львівський національний університет
імені Івана Франка)

КОГНІТИВНО-РИТОРИЧНА СТРУКТУРА ПЕРЕДМОВ МОТИВАЦІЙНОГО ЖАНРУ «МИСТЕЦТВО УСПІХУ»

У статті виявлено та проаналізовано когнітивно-риторичну структуру передмов мотиваційного жанру «мистецтво успіху». Особливості цієї структури формалізовані у вигляді двох риторичних кроків або функціонально-семантичних блоків – заклик до адресата